

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 1, 2, 3, 4 IR 6
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

1) Atsižvelgiant į tai, kad Rusijos Federacijos vykdoma atvira karinė agresija prieš Ukrainą turi reikšmingą neigiamą poveikį Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, ir pabrėžiant pastaraisiais metais ypač padidėjusį neatidėliotinų priemonių poreikį Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui stiprinti, siekiant sudaryti galimybes operatyviai užtikrinti investicijų į Lietuvos Respublikoje kuriamą gynybos ir saugumo pramonę finansavimą, Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo Nr. I-1508 1, 2, 3, 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siūloma nustatyti, kad sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl paskolų ar ne nuosavybės vertybinių popierių (valstybės garantuojamų ne nuosavybės vertybinių popierių), kurių lėšos skiriamos investicijoms į Lietuvos Respublikoje kuriamą gynybos ir saugumo pramonę, priima Vyriausybė, neviršydama Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatyto valstybės garantijų limito.

2) Atsižvelgiant į tai, kad nuo 1996 metų iš esmės pasikeitė Lietuvos finansų duomenys, pavyzdžiui, centrinės valdžios sektoriaus subjektų pajamos nuo 1996 iki 2024 metų išaugo daugiau kaip 9 kartus (atitinkamai nuo 2,24 mlrd. eurų 1996 metais iki 20,57 mlrd. eurų 2023 metų IV ketvirtį–2024 metų III ketvirtį), todėl siekiant, kad garantuojamos paskolos sumos dydis finansiniu ir ekonominiu aspektais labiau atitiktų pasikeitusių valstybės finansų dydžius, siūloma Seimo sprendimu sudaromų valstybės garantuojamų paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių sandorių sumą padidinti nuo 12 mln. eurų iki 100 mln. eurų.

Rodiklis	1996 m.	2024 m.
Centrinės valdžios sektoriaus subjektų pajamos	2,24 mlrd. Eur	20,57 mlrd. Eur
Centrinės valdžios sektoriaus subjektų skola	1,35 mlrd. Eur	29,13 mlrd. Eur
Bendrasis vidaus produktas (BVP)	9,77 mlrd. Eur	77,88 mlrd. Eur
Skolinimosi valstybės vardu poreikis	0,45 mlrd. Eur	5,5 mlrd. Eur

3) Siekiant sudaryti palankias sąlygas pritraukti papildomų investicijų, siūloma sudaryti galimybes, kad valstybės garantijos būtų teikiamos ne tik dėl paskolų, bet ir dėl ne nuosavybės vertybinių popierių, kurių lėšos naudojamos Valstybės skolos įstatyme numatytiems tikslams finansuoti.

4) Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme (toliau – Biudžeto patvirtinimo įstatymas) nustatomas centrinės valdžios sektoriaus subjektų (išskyrus Vyriausybę ir Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme nurodytą draudimo įmonę) tam tikrų metų bendras skolinimosi limitas, ir į tai, kad tame pačiame Biudžeto patvirtinimo įstatyme aukštosios mokykloms ir valstybinėms profesinio mokymo įstaigoms (kurios taip pat priskiriamos centrinės valdžios sektoriaus subjektams) nustatomas atskiras limitas, t. y. kuris neįtraukiamas į bendrą centrinės valdžios sektoriaus subjektų skolinimosi limitą, siekiant išvengti dviprasmiško teisinio nuostatos aiškinimo ir papildomų nuostatų Biudžeto patvirtinimo įstatyme, siūlytina nustatyti, kad į centrinės valdžios sektoriaus subjektų bendrą skolinimosi limitą netraukiama ne tik Vyriausybė ir Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme nurodyta draudimo įmonė, bet ir valstybinės aukštosios mokyklos bei valstybinės profesinio mokymo įstaigos, kurių skolinimosi limitas atskirai nustatomas Biudžeto patvirtinimo įstatyme. Kartu, siekiant kiekvienais metais Biudžeto patvirtinimo įstatyme nekartoti nuostatos dėl centrinės valdžios sektoriaus subjektų limitavimo išimties, siūloma nustatyti, kad į centrinės valdžios sektoriaus subjektų skolinimosi limitą neįtraukiami skoliniai įsipareigojimai, kurie prisiimami ir įvykdomi tais pačiais biudžetiniais metais ir (arba) skirti ankstesniems skoliniams įsipareigojimams refinansuoti.

5) Atsižvelgiant į tai, kad trumpalaikiai įsipareigojimai Valstybės išdo įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytoms įstaigoms už jų sukauptas lėšas įstaigos tvarkomoje sąskaitoje priskiriami valstybės skoliniams įsipareigojimams, kurie turi įtakos grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitui ir dirbtinai jį didina, siekiant riboti tik tiesiogiai Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prisiimamus skolinius įsipareigojimus, siūlytina nustatyti, kad į grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą nebūtų įtraukiami trumpalaikiai įsipareigojimai šioms įstaigoms už jų sukauptas lėšas įstaigos tvarkomoje sąskaitoje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – Finansų ministerija.

Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Valstybės išdo departamento (direktorė Rasa Kavolytė, tel. (0 5) 239 0270) Skolinimosi ir investavimo skyriaus vedėjas Edmundas Kiškis, tel. (0 5) 239 0176, el. p. edmundas.kiskis@finmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Galiojančio Valstybės skolos įstatymo:

1) 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad:

„1. Sprendimą dėl grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio, valstybės garantijų limitų ir centrinės valdžios sektoriaus subjektų (išskyrus Vyriausybę ir Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme nurodytą draudimo įmonę), turinčių teisių skolintis, (toliau – centrinės valdžios sektoriaus subjektas) bendro skolinimosi limito Vyriausybės siūlymu priima Lietuvos Respublikos Seimas, priimdamas Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymą. Nustatant tam tikrų metų grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio ir valstybės garantijų limitus, neįtraukiama:“.

2) 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad:

„Nustatant tam tikrų metų grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio ir valstybės garantijų limitus, neįtraukiama:

1) į grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą – Vyriausybės pasiskolintų lėšų suma, skirta perskolinamoms paskoloms, naudojamoms Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme nustatytų indėlių ir (ar) įsipareigojimų investuotojams draudimo išmokų mokėjimui finansuoti, teikti;“.

3) 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad:

„2. Vyriausybė valstybės vardu gali teikti valstybės garantiją dėl:

1) paskolų, naudojamų investicijų projektams finansuoti;
2) paskolų, naudojamų Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme nustatytiems tikslams įgyvendinti;

3) Mokslo ir studijų įstatyme nurodytų valstybės remiamų paskolų. Asmenims, gavusiems šiame punkte nurodytas paskolas, šio įstatymo 8 straipsnio nuostatos netaikomos;

4) Lietuvos Respublikos juridinio asmens ar Lietuvos Respublikoje įsteigto Europos ekonominės erdvės valstybės narės įmonės filialo imamų paskolų, kai tokios paskolos imamos perskolinamai paskolai arba valstybės garantuojamai paskolai refinansuoti;

5) paskolų, naudojamų Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nurodytų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių apyvartinėms lėšoms papildyti, kai šios lėšos naudojamos strateginiams Lietuvos Respublikos tikslams pasiekti;

6) paskolų ir ne nuosavybės vertybinių popierių, naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti;

7) paskolų ar ne nuosavybės vertybinių popierių, kurių lėšos skiriamos investicijoms į Lietuvos Respublikoje kuriamą gynybos ir saugumo pramonę.“

4) 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti atvejai, kada Seimas ir Vyriausybė priima sprendimus suteikti valstybės garantiją:

„1. Sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl didesnės kaip 12 mln. eurų arba ekvivalentu kita valiuta paskolos, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, Vyriausybės siūlymu priima Seimas.

2. Sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl ne didesnės kaip 12 mln. eurų arba ekvivalentu kita valiuta paskolos, sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl paskolos arba ne nuosavybės vertybinių popierių (valstybės garantuojamų ne nuosavybės vertybinių popierių), naudojamų ekstremaliųjų situacijų paveiktos ekonomikos skatinimo tikslams įgyvendinti ir verslo finansiniam likvidumui didinti, ir sprendimą suteikti valstybės garantiją tarptautinei finansų institucijai priima Vyriausybė, neviršydama Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatyto valstybės garantijų limito ir vadovaudamasi Europos Sąjungos teisės aktais, Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ar agentūrų sprendimais ir (arba) susijusiomis sutartimis ar susitarimais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ar šių sutarčių pagrindu pasirašytais susitarimais arba kitais įstatymais.“

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma:

1) nustatyti, kad sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl paskolų ar ne nuosavybės vertybinių popierių (valstybės garantuojamų ne nuosavybės vertybinių popierių), kurių lėšos skiriamos investicijoms į Lietuvos Respublikoje kuriamą gynybos ir saugumo pramonę, priima Vyriausybė, neviršydama Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatyto valstybės garantijų limitų;

2) siekiant, kad garantuojamos paskolos sumos dydis finansiniu ir ekonominiu aspektu labiau atitiktų pasikeitusius valstybės finansų dydžius, nustatyti, kad sprendimą suteikti valstybės garantiją dėl didesnės kaip 100 mln. eurų arba ekvivalentu kita valiuta paskolos ar ne nuosavybės vertybinių popierių, išskyrus 6 straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, Vyriausybės siūlymu priima Seimas, t. y. sandorių sumą padidinti nuo 12 mln. eurų iki 100 mln. eurų;

3) siekiant sudaryti palankias sąlygas pritraukti papildomų investicijų, sudaryti galimybes, kad valstybės garantijos būtų teikiamos ne tik dėl paskolų, bet ir dėl ne nuosavybės vertybinių popierių, kurių lėšos naudojamos įstatyme numatytiems tikslams finansuoti;

4) siekiant išvengti dviprasmių teisinio nuostatos aiškinimo ir papildomų nuostatų Biudžeto patvirtinimo įstatyme, nustatyti, kad į centrinės valdžios sektoriaus subjektų bendrą skolinimosi limitą netraukiama ne tik Vyriausybė ir Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme nurodyta draudimo įmonė, bet ir valstybinės aukštosios mokyklos bei valstybinės profesinio mokymo įstaigos, kurių skolinimosi limitas atskirai nustatomas Biudžeto patvirtinimo įstatyme;

5) siekiant dirbtinai nedidinti grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitų, o riboti tik tiesiogiai Finansų ministerijos priimanamus skolinius įsipareigojimus, nustatyti, kad į grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą nebūtų įtraukiami trumpalaikiai įsipareigojimai Valstybės išdo įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytoms įstaigoms už jų sukauptas lėšas įstaigos tvarkomoje sąskaitoje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Įstatymo projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Įstatymo projektas neturės reikšmingos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisės normoms.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projekto 4 straipsniui įgyvendinti Vyriausybė iki 2025 m. gegužės 31 d. turės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimą Nr. 667 „Dėl Valstybės perskolinamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, suteiktų perskolinamų paskolų grąžinimo ir valstybės garantijų administravimo taisyklių patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis
„Valstybės garantija“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.